

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentaria Vetustissima & profundissima Super Canticvm Canticorum Salomonis Qvod Hebraice Dicitvr Sirhasirim

Wolbero <de Sancto Pantaleone>

Coloniae Agrippinae, 1630

Versvs X. Columnas eius fecit argenteas, reclinatorium aureum, ascensum
purpureum: media, charitate construit propter filias Ierusalem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10027

vt vnumquodq; horū cælestium foret ferculum epularum, & fidelium refectio animarum.

VERSUS X.

Columnas eius fecit argenteas, reclinatorium aureum, ascensum purpureū: media, charitate constrauit propter filias Ierusalem.

Argentum vero & aurum in singulis competenter intelligitur propter eloquiorum nitorem & puritatem, atq; sensuum qui in ipsis fulgent eloquijs maiestatem. Si enim ad Ecclesiā referas *columnas eius sunt argenteas*, quia sancti Patriarchæ & Prophetæ Apostoli quoq; siue Apostolici viri in prædicatione sua, vel vtriusq; testamēti expositione, qua Ecclesiam subleuant & sustentant, quæ dicunt vel scribunt fidei & luculento perorant sermone.

In quo sermone *reclinatoriū est aureū*, quia ipsa eorū prædicatione: vel expositio pretioso sensuum fulgore rutilat, in quo se quilibet, qui prius ignorādo & quærendo laborabat, iam intelligens quasi requiescendo reclinat, & ad internæ refectiois epulas quasi fatigatam ignorantiam mentem appodiat.

Huius quoq; *ferculi ascensus est purpureus*, quia altissima est in Ecclesiæ pace professio, quæ contemptu, sæculi, mortificatione carnis, & propriae voluntatis abiectione martyrio mentis purpuratum disponit ascensum, quando mens se ipsam

Deo offert hostiam viuētem in odorem suauitatis. Nemo quippe nisi ab omnibus mundi curis & desiderijs liber ad summū diuinæ charitatis gradum per contemplationem ascendere valet, quia cum multi & diuersi sanctorum virtutibus ascendentiū sint gradus, sicut de eis scriptū est, *ibūt de virtute in virtutem*, altissimus tamen, vt dicimus, ascensus est, vbi mens se supra se contemplatoriā erigit charitate.

In isto namq; ascensu purpureo diuersi sunt gradus, quia alter altero est eminentior, plus est enim orare, ieiunare, vigilare, quam meditari tantum & legere; plus est pro iustitiā contumelias & approbria vel qualescunq; persecutiones sustinere, quàm ab iniustitia tātū abstinere: at tamen in omnibus huiusmodi ascensionibus labor corporis & animi, & vitæ continentia quasi quædam pretiosa mentis est purpura.

Sed huius *ferculi media Rex Salomon charitate constrauit propter filias Ierusalem*, quia in medio horum tam sublimium in Ecclesia meritorum multæ nimirum quasi fragilitate & infirmitate constratæ deponuntur mentis, quæ quamuis mundum perfectè relinquere non valeant, tamen mundi contemptores diligunt & venerantur, quamuis propter Deum laborare ieiunando, vigilando, & orando, siue carnem mortificando non possint, tamen hæc in agentibus dum diligunt quasi sua efficiunt, & quod ipsæ

S in se

Columnæ huius ferculi curar-genteæ dicantur.

Reclinatorium ferculi Salomonis cur aureum referatur.

Ferculi ascensus purpureus fuerit.

Pf. 85.

Cur media ferculi Salomon charitate constrauit.

in se per infirmitatem non habent, hoc in alijs per charitatem habent. Tales utiq; ad hoc ferculum pertinent, & suo modo in hoc reficiuntur, quia quod sancti & perfecti in re & virtute, hoc istæ solâ charitate assequuntur.

Ferculum Salomonis quatenus scripturam sacram figurat, quomodo columnas argenteas & reclinatorium aureum habeat.

Porro si totum Canonica scripturæ corpus respicias, *columna eius argentea, reclinatorium quoq; aureum*, sunt diuinorum eloquiorum sententiæ & authoritates, verborum claritate perspicuæ, & sensuum singulari excellentiâ fulgidæ, quarum lectio suauissima est animæ relectio, quoniam ibi fides sustentat, spes subleuat, charitas per contemplationem reclinat. Vnde & reclinatorium est aureum, quia fide & spe maior est charitas contemplatoria, sicut argento pretiosius est aurum. Cui enim ex huiusmodi ferculo legendi vel audiendi quisq; fidelis didicerit, quid credere, quid sperare debeat, postpositis omnibus transitorijs, in solo Dei amore quasi in quodam aureo contemplationis reclinatorio per quietem mentis ad æternam vitam pascitur & nutritur.

In hoc ferculo *ascensus est purpureus*, quia in ibi recitantur passio redemptoris, & gloriosi triumphus Martyrum pro ipsius Redemptoris amore morientium, in quibus passionibus aliqui fuerunt ascensus: nã vt in ipso capite Martyram videre possumus: primo flagellatus, deinde spuris illitus, alapis cœsus, spinis coronatus, postremo cruci affixus,

Ferculi huius ascensus quoq; purpureus est.

quasi quendam purpureum, in sua passione fecit ascensum, cuius vestigia Martyres secuti multimodi laboris habuerunt ascensus, *quia ludibria & verbera experti, insuper vincula & carceres, lapidati sunt, secti sunt, tentati sunt, ad vltimum in occisione gladij mortui sunt*, vt per hos passionum ascensus ad summum æternæ, beatitudinis pertingerent gradum. Sed hunc ascensum cum legunt & audiunt, piæ mentes imitari fatagunt, vt sicut temporaliu passionu, sic & æternaru participes fiat cõsolationu.

Media quoq; huius ferculi charitate constrata sunt, quia in tota diuina pagina charitas quasi medium obtinet locum, dum ad eam veluti ad quendam optimum & certum finem omnes sanctarum respiciant sententiæ scripturarum, sicut dicit Apostolus, quia *finis præcepti charitas, de corde puro & conscientia bonâ & fide non ficta*. Et cum duo præcepta charitatis Dei videlicet & proximi ostenderet Dominus, *in his*, inquit, *duobus præceptis tota lex pendet & Propheta*: id autem ex quo cætera omnia pendent, summum & principalem quodammodo locum videtur habere. Media ergo huius ferculi Rex Salomon charitate constrauit, quia in medio sanctarum scripturarum charitatis constituit principatum.

Et quare hoc? *propter filias Ierusalẽ*, id est propter animam ad cælestem Ierusalẽ, id est, visionem pacis pertinentes, vt intelligat neq; columnas argenteas, neq; reclinatorium aureum, neq; ascen-

Hebr. xx.

Media etiã ferculi huius charitate constrata sunt.

1. Tim. 1.

Matc. 22.

Sine charitate nec columnæ ascen-

argenteæ
nec reclinatorium
aureum,
nec ascensus
purpureus
aliquid
virtutis
habet.

1. Cor. 13.

ascensum purpureum sine charitatis virtute aliquid virtutis habere, sed omnia ex charitate tanquam multos ramos ex vna arboris radice debere procedere. Apostolus enim dicit, quia *si linguis hominum loquar & Angelorum* : quod est columnas argenteas habere, *charitatem autem non habeam; factus sum velut as sonans aut cymbalum tinniens* : & *si habuero prophetiam & nouerim mysteria omnia, & omnem scientiam* : quod est reclinatorium aureum esse : & *si tradidero corpus meum ita vt ardeam*; quod est ascensum purpureum habere: *charitatem autem non habeam, nihil mihi prodest.*

Centrum
scripturæ
est charitas.

Ecce quomodo istud suum ferculum Rex noster Salomon media charitate constrauit, cum per totum corpus sanctæ scripturæ charitatem quasi in quodam centro constituit, vt omnia circa eam, & in eam reuoluantur. Et sicut sol altissimus est dum in centro figitur, nec ultra progreditur, sic sancta scriptura dum de virtutibus disputat altissima est in charitatis prædicamento, nec ultra eam progreditur aliquis virtutis præiudicio.

Columnæ
argenteæ
in ferculo
quod est
anima iusti,
quatuor
sunt virtutes
cardinales.

Tertio vero loco si cuiusq; iusti animam attendas, *columnæ eius argenteæ sunt* quatuor virtutes cardinales, quarum omnes aliæ sunt appendices, videlicet prudentia, iustitia, fortitudo, temperantia. Sed quomodo argenteæ? probatæ fidei puritate, & vera Euâgelicæ doctrinæ prædicatione ab omni scoria hæreticæ falsitatis excōcta; de qua scrip-

tū est eloquia Domini eloquia casta, argētū igne examinatū. Vnde de Hæreticis dicit per Prophetā Dñs, *dedi eis argētū & aurū, ipsi verò ex argento & auro fecerunt Baal.* Aurū autē ad mētē argentū ad eloquiū pertinet: aurū quippe & argentū sanctæ animæ tribuit Deus, quādo ei & sēsū diuinū & sapiētiā concedit habere, & id quod mētē cōcipit, eloquij venustate proferre. Quē sēsū quia Hæretici deprauāt, & deprauatum docendo enuntiant, quasi ex auro & argento idola falsitatis fabricant.

Qui ergo vult vt virtutes si quas habet sint columnæ, quæ animæ structuram sustineant, hoc satagere debet, vt sint argenteæ, quia nisi fidei & doctrinæ puritate resplendeant, timidum valde est, ne structuram ipsam portare non valentes, tortitudinis suæ infirmitate subsidant. Sed cuius *columnæ sunt argenteæ, reclinatorium quoq; aureum est*, quia *ex abundantia cordis os loquitur*, quoniā vbi abūdat in sensu sapientia, ibi laudabilis foris profluit eloquētia. scriptū est. *n. sapientia re-quietescit in corde iusti, & prudentia in sermone oris eius.* cum enim mens sapientiæ fulgore resplendet, sequitur, vt id quo quid intelligit, prudenter enuntiet. Sed quare mens iusti reclinatorium dicitur? nimirum quia diuinitas in mente quæ sibi placet, humilitatis, patientiæ, castitatis, & obedientiæ pulchritudine, per aurum inhabitantis gratiæ suæ donū dicitur se reclinare:

Pf. II.

Ose. 2.

Columnæ
animæ iusti
quomodo
argenteæ,
& reclinatorium
eius
aureum sit.
Luc. 6.

Prou. 14.

Quo contra de reproborum mentibus dicitur, quia *filius hominis non habet ubi caput reclinet.*

Quis vero est huius ferculi ascensus purpureus? Fides & memoria passionis Dominicæ, quam credere & in qua omnem spem salutis suæ constituere, & ad cuius formam seipsum quoq; mundo, vitijs, & concupiscentijs crucifigere, ut possit cum Apostolo dicere, *mihimundus crucifixus est, & ego mundo.* procul dubio est per ascensum purpureum mente ascendere.

Quomodo verò huius ferculi media, charitate constrata sint propter filias Ierusalem, Apostolus hoc ostendit qui dicit, *factus sum infirmis infirmus, & infirmos lucrifacere*: unde hoc nisi ex charitate, nã cum sit gemina dilectio, Dei videlicet & proximi, & vna ex altera pendeat, quisquis summis virtutibus præditus est, hoc debet habere mediũ, ut cũ necessitas vel utilitas fraterna exegerit, ab illa rigoris sui altitudine paululũ descendat, & proximorum infirmitati condescendendoprouideat.

Hoc enim modo nisi diligat proximum, minimè probatur diligere Deum, cum vna dilectio ex altera constituatur: *qui enim non diligit proximum quem videt, Deum quem non videt, quomodo potest diligere?*

Siue ergo Ecclesia, siue sancta scriptura, siue iusti cuiuslibet anima, huius veri Salomonis ferculum dicatur, sequentia non repugnant,

quin vnicuiq; capiti membra non inconuenienter adhæreant. Sed si diligenter mentis obtutus adhibeantur, non erit, ut æstimo, tædiosum considerare, quam pulchrè vltimum huius ferculi mēbrum charitatis conclusione signatur. Quid enim est in Ecclesia Religionis, quid rei sacramentalis, quid in tota diuina pagina scientiæ vel eloquentiæ, quid in sancti anima sanctitatis & iustitiæ, quod totum principium siue finem in charitatis respectu non constituat? quid porro sunt Ecclesiæ sacramenta, quid totius sanctæ scripturæ eloquia, quidve est quod credere, quod sperare, & diligere debet iusti anima, nisi Christi Incarnatio, passio, resurrectio, & ascensio, atq; omnium quæ pro humana salute gessit rerum exhibitio? Quid verò omnium istorum sancta præconia, nisi diuinæ charitatis sunt signa? *propter nimiam enim charitatem suam quã dilexit nos Deus, misit filium suum in similitudinem carnis peccati, ut de peccato damnaret peccatum, factus propter nos maledictum, ut nos à maledicto redimeret.* Siue ergo Ecclesia dicatur hoc ferculum, siue sancta scriptura, siue iusti anima, ubiq; charitas ista medium tenet locum, quia de ea cuncta procedunt, & ad illam cuncta respiciunt. Tota enim summa charitatis huius est, *Deus homo factus*, hocq; totum est quod in Ecclesia per diuinam scripturam sancti docent, videlicet ut huius diuinæ charitatis & misericordiæ

Quam pulchrè vltimum huius ferculi membrum charitatis conclusione signatur, dec laratur.

Ephes. 2.

Tota charitatis summa est, Deus homo factus.

Ascensus huius ferculi purpureus memorias est passionis Domini.
Gal. 6.

Huius ferculi media quomodo constrata sint charitate.
1. Cor. 9.

1. Ioh. 4.

cordiæ magnitudinem summopere attendamus, quia per hanc sumus à morte liberati, & ad æternam vitam quam peccando amiseramus reparati.

Vnde nunc in sequentibus filiæ Syon admonentur, quatenus diuinæ bonitatis gratiam, non tantum in re, sed etiam in rei ipsius efficientiâ diligenter attendant, & admirandam salutis suæ dispositionem aduertant.

VERSVS XI.

Egredimini & videte filiæ Syon Regem Salomonem in diademate quo coronauit eum mater sua, in die desponsationis illius, & in die letitiæ cordis eius.

Syon speculatio interpretatur.

Syon dicitur speculatio, filiæ autem Syon, id est speculationis quæ sunt nisi animæ credentium, quæ per contemplationis gratiam cœlestium mysteriorum secreta subtiliter speculantur? Quibus vt egrediantur dicitur, quia minimè debent in carnalibus occupari, qui cupiunt in spiritualibus mentis oculo detineri.

Filiæ Syon cur iubentur egredi & videre salomonem in diademate.

Egredimini, inquit, & videte, non enim potestis videre, nisi prius egrediamini: egredimini ergo, hoc est, ex corporalium & visibilium rerum consideratione exire, & in diuinæ magnificentiae gloriam & in ipsam vniuersalis redemptionis causam, & in totam prorsus humanæ salutis incorporalitem mentis intuitum figite. Quare? id

eo videlicet vt videatis Regem Salomonem in diademate, quo coronauit eum Mater sua: quo autem oculo videre debetis? nimirum interiori magis quam exteriori, quia fide corporalitate ad corporalitatē exire debetis, oportet vt spiritualiter non carnaliter ea quæ videtis vel auditis intelligatis: sic enim dicitur videte, ac si dicatur intelligite.

Videte hoc loco pro intelligite capitur.

Vos ergo filiæ Syon, quæ non filij propter fortitudinem, sed filiæ appellamini propter infirmitatem quia nondum in robur spiritualis intelligentiæ profecistis, quandoquidem ferculum vobis fecit Rex Salomon, ad cuius epulas quotidie residetis, Ecclesiæ Sacramenta perspiciendo, scripturam canonicam legendo & audiendo, sanctorum quoq; Doctorem sententias perscrutando, egredimini altiore sensu & videte ipsum Regem Salomonem in diademate, quo coronauit eum Mater sua.

Cur filiæ & non filij Syon iubentur videre.

Quid vel quale est hoc diadema Regis Salomonis quo coronauit eum Mater sua? possumus quidem singulariter dicere vnum passionis signum, spineam scilicet coronam, quâ eum irridendo coronauit Mater sua synagoga, quæ eum secundum carnem genuit, sed melius videtur, vt istud diadema accipiamus, totam multiplicis passionis summam, quæ, sicut diadema ex multis prætiosorum lapidum generibus, ita ex multis diuersarum passionum signis composita est, quam

Quid vel quale sit diadema Regis Salomonis, quo coronauit eum Mater sua.